

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Thomae Młodzianowski Poloni, Societatis Jesu,
Praelectionum Theologicarvm Tomus**

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae Et Dantisci, 1682

Difficul. II. De variis satisfactionibus, & abolitionibus peccati, à pura
creatura ponendis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82973](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82973)

RESPONDETUR. Magis semper displicebit peccatum, quia includet in se formalitatem offensæ infinitæ; nullam autem similem infinitudinem dicit amor Dei; offensæ enim mensurantur dignitate offensi, cum tamen dignitas actuum, non mensuretur dignitate objecti.

INSTABIS. Mander Deus creaturæ actum amoris, hic & nunc ponendum, eo casu, actus ille non minus placeret, quam displiceret omisio illius: Ergo ille amor posset esse sufficienter satisfactivus.

RESPONDETUR. Conformiter ad supra dicta, illa duo, in aliquibus rationibus, æquari posse, non autem in quantum omisio illa, diceret jam infinitudinem offensæ.

Punctum Difficultatis 7.

Rejiciuntur alii tituli.

Petrus à S. Ioseph lib. 2. de Christo cap. 10. sic rationem proponit. Quia quamvis malitia peccati sit finita, nihilominus Deus infinitis partibus dignitatem cuiusvis creaturæ superat, censeturque plus contemni per opus legi contrarium, quam censeatur honorari per quantumvis eximiam satisfactionem, ei à pura creatura oblatam; siquidem gravitas offensæ ex una parte spectari solet secundum dignitatem illius, qui offenditur supra offendentem: dignitas vero satisfactionis à Persona satisfaciende sumitur. Quare, cum nulla sit proportio inter puram creaturam & Deum, hinc fit, non posse illi offerri satisfactionem æquivalentem pro culpa.

CONTRA 1. De hoc ipso quæritur, cur debeat censi plus contemni Deus per peccatum, si illud finitæ malitiæ est, quam honoretur per eximiam satisfactionem. Concedo gravitatem offensæ spectari secundum dignitatem offensi; sed quærere restat, si illa offensæ non aggravatur infinitudine dignitatis offensæ, quare æquari non possit: Concedo nullam esse proportionem inter puram creaturam & Deum, quia à parte Dei stat infinitudo: sed quærere restat, cur non erit proportio, inter peccatum & satisfactionem creatam, si in illo non est infinitudo? Neque valet si recurras ad infinitudinem secundum quid, quia præter dicta alibi, illa infinitudo est finitudo simpliciter, cur ergo æquari non poterit.

CONTRA 2. Omne finitum ad æquari potest, saltem multiplicatis rationibus finitis, ergo idem dicendum in presenti, si illa culpa non est infinita.

RESPONDEBIS etiam finita si sint superioris ordinis, non posse æquari à finitis etiam multiplicatis, quæ sunt ordinis inferioris.

CONTRA erit, quia licet talia physicè æquari non possint, possunt tamen æquari in genere moris; ut potest, à plumbo multiplicato, æquari valor auri, ut urget Lugo. Deinde ostendatur

regula taxans, quænam possint æquari, quæ æquari non possint: apteturque ad præsens.

CONTRA 3. Quia, ut urgebatur alibi, si mortalis offensæ à nulla creatura æquari potest, nihil illi infinitudini deerit, ad esse infiniti simpliciter; præcipue autem, quia hæc infinitudo secundum quid, non potest poni talis, qualis ponitur ab aliquibus in amore Dei. Deinde, vel potest mortalis offensæ aggravari à dignitate infinita simpliciter, ita, ut acquirat in ratione offensæ, infinitudinem simpliciter, vel non potest ita aggravari? si non potest, da implicantia: si potest, dicam de facto ita aggravari offensas, eo, quod non sit in Dei libertate, partiri illud aggravativum.

Cajetanus sic discurre. Nulla satisfactio facta ex bonis creditoris est condigna & æqualis offensæ; satisfactio autem à pura creatura ponibilis, est satisfactio ex bonis Dei, tanquam creditoris; ergo non potest esse condigna.

CONTRA est. Tum quia vi huius rationis probaretur etiam satisfactionem Christi non esse condignam & æqualem, quia & ipsa est ex bonis creditoris, cum eliciatur ex gratia, quæ est bonum & donum creditoris Dei, multoque magis ipsa Persona dignificans, est bonum ipsius creditoris Dei. Tum quia si mereri possumus de condigno vitam æternam ex bonis Dei creditoris, cur non & condignè satisfacere? Tum quia principium Cajetani utitur verum esse potest, de satisfactione in bonis pretio æstimabilibus, & sic nemo potest solvere debitum iustitaliter, ex bonis creditis, ab ipso creditore, cum solutio debeat esse ex proprio; certè tamen aliquis honore affectus à Principe, illum ipsum honorem impendere potest, ad condignam satisfactionem, ut si sese demittat, plebeio more. Quod etiam in hoc discrimen referri posset: quia si ex bonis creditoris velis satisfacere debito reali, semper illum relinques minoratum in bonis realibus; nihil autem simile habetur, si quis pro honore laeso satisfactorius, impendat honorem acceptum ab offenso.

DIFFICULTAS II.

De variis satisfactionibus & abolitionibus peccati à pura creatura ponendis.

PLuribus de hoc discurrendum esset: An, pro peccato facto sine advertentia ad offensam Dei, possit pura creatura satisfacere? quæ quæstio supponit: An tale peccatum fieri possit? an sit in genere offensæ infinitum? quorum utrumque tractatum est alibi. Ex quibus colligitur pro tali peccato posse à pura creatura satisfieri; quia nulla est ratio, cur pro illo satisfacere non possit pura creatura, cum illud non sit infinitum in genere offensæ. Ad alia nondum disputata accedendo, sit.

Pun-

Punctum Difficultatis I.

An pro veniali possit pura creatura satisfacere?

Non est quæstio: An possit satisfacere pro veniali creatura pura, hoc est viribus naturæ, sed an possit satisfacere viribus gratiæ? Necitem est quæstio: An possit satisfacere pro veniali, quod conjungitur mortali alicui, supponitur enim non posse satisfacere, eo quod satisfactio debeat fieri per opus perfectum à persona grata; non est autem persona grata, is, qui est constitutus in mortali. Procedit ergo quæstio de venialibus quæ talibus, & secundum se; An scilicet pro illis pura creatura viribus gratiæ, satisfacere possit?

DICENDUM est. *Pro venialibus à pura creatura, non digne satisfieri posse*: seu quod idem est, venialia non esse infinita in ratione offensæ. Est conclusio quam docet Suarez hic disp. 4. Sect. 9. Lugo disp. 5. Sect. 7. Amicus disp. 5. Sect. 6. contra Petrum Sotum de Institutione Sacerdotum, Lect. 19. Raynaudum lib. 3. de Christo n. 100. Nicolaum Lancicium, Tomo 2. Opusc. 16. num. 24.

PROBATUR I. *Authoritate S. Thom. ex I. 1. q. 72. a. 5.* Ubi S. Thomas dicit, quod veniale se habeat sicut ægrotudo, mortale sicut mors; jam autem æger potest se reducere in pristinum statum, licet mortuus, non possit se revocare ad vitam. Ergo & peccans venialiter, potest se reducere in pristinum statum, licet non possit id facere, mortaliter peccans. Dicit item ibidem S. Thomas mortale habere se, sicut errorem circa principia, quæ negans, imperfuasibilis est; peccata autem venialia habere se, sicut errorem non circa principia, circa quæ non errans, potest se corrigere ex principis. Ergo & peccans venialiter, poterit se ex gratia restituere, cum id non conveniat peccanti mortaliter. Unde etiam per S. Thomam veniale non postponit Deum tanquam ultimum finem, postponit mortale, per eundem; item mortale non est contra charitatem, sed contra charitatis fervorem.

PROBATUR 2. Quia sicut non sunt multiplicanda entia sine necessitate, ita nec infinitanda; nulla autem infinitandi venialis necessitas, ut videre erit in solutione argumentorum.

PROBATUR 3. Tum quia non esset ratio, quare pro veniali non possit satisfacere pura creatura viribus gratiæ, nisi quia illud veniale esset infinitum in ratione offensæ; sed non est. Vel enim infinitas illa quam adstruis in veniali est talis & tanta, qualis & quanta competit v. g. actui amoris Dei, vel est major & specialior? Si est, tanta & talis, quanta & qualis competit actui amoris? Ergo actus amoris saltem multiplicatus & intensior, erit pro veniali condigna satisfactio; nam infinitudo unius est talis, & tanta,

qualis & quanta infinitudo aliûs, certè tamen hæc infinitudo nulla est, aliàs beati dicerentur habere singuli infinita merita, quod non dicitur; licet infinitatem quandam tribuat amor Tannerus disp. 1. q. 2. n. 282. Quod si infinitas illa venialis, non est talis qualis competit v. g. actui amoris, quæro, vel est tanta ac talis, qualis competit peccato mortali, vel non est tanta? si est tanta: verum quidem est, quod pro illo æquè ac pro mortali condignè satisfieri non poterit, sed nego illam esse tantam; nam & esset illa jam venialis offensæ, ut supponitur, & non esset venialis, quia esset jam tam gravis, atque gravis offensæ mortalis, cum jam utraque haberet idem taxativum infinitum, haberentque jam æqualitatem in ratione principali, quia reliqua omnia in mortali ad æquabilia sunt, sola offensæ inadæquabilis.

Quod si dicas non haberi in veniali æqualem infinitatem ei quæ debetur mortali, & tamen veniale habere infinitatem. Contra erit, quia quæro quam illam habet, quæ neque sit talis qualis est in actu amoris, neque talis, qualis in offensæ mortali. Rursus sine necessitate multiplicas & ad placitum, infinitudines; imò si non est æqualis illa infinitudo, veniali competens, infinitudini mortalis, nec erit jam infinitudo: quia unum infinitum in eodem genere, non est altero majus; quod quidem vel maximè procedit, si utriusque ratio infinitativa sit eadem & eodem modo applicata, hic autem eadem dignitas infinitaret, & quali modo ad infinitandum minus applicaretur, explicari non potest. Tum quia, si veniale est infinitum in genere offensæ, sequitur veniale unum etiam minimum, esse æquale omnibus peccatis mortalibus; sicut unum meritum Christi, est æquale omnibus illius meritis. Neque valet si recurras ad rationes alias distinctivas; hæ enim erunt non nisi in ratione materiali: jam autem etiam inter opera Christi, est inæqualitas in ratione materiali, & tamen hoc non obstante, unum meritum, est æquale simpliciter omnibus, quia in ratione principali, hoc est infinitativa, æqualitatem habent; Ergo idem in præsentī dicendum esset. Tum quia hoc, quod est peccatum veniale esse infinitum ex eo, quia est contra personam infinitam, dupliciter capi potest. Imprimis, quia est materialiter contra personam infinitam, hoc sensu, quia in eo sibi displicet persona infinita; ubi ly materialiter, construitur cum ly *contra*, non autem cum ly *Persona*; quæ si est infinita, est formaliter infinita. Deinde potest esse formaliter contra personam infinitam, quia scilicet illius indignitatem taxat & aggravat, suâ excellentiâ infinitâ. Si primo modo sumatur infinitudo, hæc quidem habetur; quia si quæretur ex Deo; displicetne tibi veniale, qui es persona infinitæ excellentiæ? Respondebit Deus, affirmativè. Sed hæc displicentia non arguit infinitatem, nam etiam Deus interrogatus, complacensne tibi in

bi in hoc minimo opere bono, quies persona infinita? Responderet, complaceo: & tamen hoc non arguit infinitatem, cuius etiam ratio est, quia in hac priore acceptione, significatur sola habitudo ad Deum, tanquam ad objectum; præcisâ autem talis habitudo, non arguit excellentiam vel deteriorationem. Si secundo modo sumatur infinitudo, hæc non habetur in veniali: quia illud non taxat Deus dignitate suâ infinita; illa enim taxatio non est accipienda, quasi fiat inanimato modo, hoc enim coincidit, cum ly *contra, materialiter*; sed est taxatio animata & intellectualis, quæ non potest esse respectu venialis; idque ideo quia etiam in materialibus, quæcunque displicentia, taxare suâ excellentia, esset disordo operandi. Deinde, interrogatus Deus æquæne indignetur veniali ac mortalibus? non posset respondere, æquæ; quia hoc ipso de jure tur veniale à ratione venialis; quomodo enim est veniale, ita aggravatum? Denique quia possibilibus est contraventio infinitæ dignitati, non nisi materialiter, & non procedendo ad hoc, ut taxetur infinita excellentia, quæ enim est in hoc implicantia? non esset autem impossibilis, si etiâ venialia taxarentur dignitate infinita divinâ.

OBJICITUR 1. Gravitas injuriæ & offensæ sumitur ex dignitate offensi, satisfactionis verò excellentia, sumitur ex dignitate satisfaciens; sed in peccato veniali offenditur excellentia infinita, & satisfactio ponitur à persona finita: ergo illa satisfactio non esset æqualis.

RESPONDETUR. Veniali peccato offendi dignitatem divinam, ita ut taxet suâ dignitate illam offensam: Nego antecedens, ita ut non taxet: Concedo antecedens, vel, est illic offensâ materialiter contra dignitatem divinam, non autem formaliter.

OBJICITUR 2. Veniale est immediatè contra voluntatem Dei, est enim contra prohibitionem Dei, ergo est immediatus contemptus Dei quantumvis levis.

RESPONDETUR. Si est contemptus levis, hoc ipso non est taxatus ab infinita excellentia; adeoque nec infinitus in genere offensæ.

INSTABIS 1. Ut mortale sit contra voluntatem Dei, non est necesse, ut expressè intendat peccans facere contra illam; sed sufficit facere id, quod est prohibitum. Ergo etiam veniale sit contra voluntatem Dei, sufficit ut peccans, intendat facere contra illam.

RESPONDETUR. Concedo totum, sed nego, si peccans venialiter faciat contra prohibitionem Dei, esse idem taxandum, ipsâ excellentiâ divinâ.

INSTABIS 2. Etiam veniale est contra amicitiam Dei.

RESPONDETUR. Etiam permissio, quòd veniale sit contra amicitiam Dei, negabitur ipsum illud taxari ab excellentia infinita, adeoque esse infinitum.

INSTABIS 3. Persona Regis potest leviter

& graviter offendi, ergo & divina. Rursus, Rex offensus in bonis extrinsecis, offenditur in sua persona: ergo etiam & Deus in bonis extrinsecis, hoc est in fervore charitatis offensus, offenditur ipse in persona.

RESPONDETUR, quoad 1. Negatur quòd Persona Regis leviter offendi possit, si offensam taxet regalitate. Quoad 2. potest rex interdum in suis bonis offendi, sine ulla offensione suæ personæ; ut cum aliquis regi solidulos duos accipit, hæc offensâ sistit in illis bonis extrinsecis, nec taxatur regalitate, illique ad æqualitatem satisfieri potest, etiam à plebejo, per restitutionem. Secundò, potest offendi ita, ut non sistat offensâ regia in extrinsecis Regis, sed progrediatur ulterius ad contemptum Regis; ut si quis Regi in folio sedenti, eripiat diademam; hæc injuria non sistit in sola ablatione boni illius externi, sed progreditur ad contemptum Personæ Regiæ. Sic etiâ in Theologicis, potest fieri offensâ, ratione extrinsecorum Deo, & hæc erit venialis: si autem cum contemptu Personæ divinæ, erit mortalis.

OBJICITUR 3. Si pura creatura potest satisfacere pro venialibus, ergo remissio illorū non erit ex misericordia Dei, cum tamen ex sensu Patrum etiam venialium remissionē petamus, dicendo: Dimitte nobis. Rursus non esset nobis necessaria ad hoc passio Christi, cum tamē pro omnibus peccatis credatur Christus satisfecisse.

RESPONDETUR. Remissionem venialium adhuc esse opus misericordiæ, indiguisseque Christi redemptione, quia non potest à nobis satisfactio condigna poni, nisi viribus gratiæ, quam dat nobis non nisi misericordia Dei. Rursus cum omnes gratias habeamus ex Christo, ad easque habendas, indigemus ejus redemptione, indigemus illâ, etiam ad gratiam, ex qua condignè satisfaciamus, deinde ex hoc adhuc argumento, in remissione venialium indigemus misericordiâ Dei, quia illas ipsas satisfactiones posset Deus alio titulo exigere à nobis, & ad hunc titulum vindicare, hinc quod non vindicet misericordia ejus est.

OBJICIT 4. Raynaudus. Injuria per vilem hominem irrogata Personæ infinitæ dignitatis, est improporcionabilis per satisfactionem Personæ vilis, atqui peccatum veniale est propria injuria Dei, est enim essentialiter peccatum, ad cuius quidditatem pertinet esse injuriam.

RESPONDETUR. Majorem esse veram de injuria gravi & taxata illa dignitate infinitâ, non autem de injuria levi, quæ illâ dignitate non taxatur.

INSTABIS 1. ab autoritate Salviani, qui lib. 6. sic habet. *Nihil leve æstimetur quo Deus laeditur*, adducit & Lancicius autoritatem SS. 4. Canonizatorū, inter quos, S. Patris Nostri IGNATIUS, infinitatem hanc etiam veniali tribuentis.

RESPONDETUR. Salvianum agere quòd nihil sit leve si taxetur dignitate divinâ, sed non negat aliqua non taxari; nec debent verba illius,

lius, ut sonant, accipi, quia auferrent distinctio- nem peccati gravis & levis, adeoque mortalis & venialis, quam tamen adstruit Tridentinum. SS. Canonizati fortè solum loquuntur, quòd peccatum illud, sit infinitum nonnisi termina- tive, & quòd fiat materialiter contra infinitam dignitatem divinam; non loquuntur autem de infinitate rigorosa, quæ oriatur à taxa ab infinita persona divina.

INSTAT 2. Veniale est re ipsa peccatum sim- pliciter, quamvis per comparisonem ad mor- tale dicatur peccatum secundum quid: Ergo etiam est verè injuria Dei, quantumvis levis.

RESPONDETUR. Concedendo totum. Si autem est injuria levis, hoc ipso non taxatur in- finitate dignitatis divinæ.

INSTAT 3. Possunt hæc æquiparari inter se, mortale & veniale in ratione offensæ, quamvis gravitate differant.

RESPONDETUR. Si mortale & veniale æquiparantur in ratione offensæ, æquipa- rantur in Principali, nam in mortali hoc est principale, quod inadæquabile ulla vi crea- ti; jam autem sola ratio offensæ inadæquabilis est, nam ratio malitiæ, advertentiæ, voluntarii, possunt bonitate actus creati æquari. Si autem veniale cum mortali in ratione principali con- veniunt, hoc ipso simpliciter erunt æqualia; nam ratio talis simpliciter, cæteris paribus, à principaliori desumitur. Si autem simpliciter mortale & veniale sunt æqualia; hoc ipso ve- niale non esset leve, adeoque nec veniale.

OBJECIT 5. quidam. Puram creaturam non posse condignè satisfacere pro veniali, prout est injuria Dei personalis, est communis Theolo- gorum, teste Ragusa, ex D. Thoma 3. parte. q. 1. a. 2. ad 2. Ubi universaliter de peccato loquitur.

RESPONDETUR. Negando hanc esse com- munem Theologorum sententiam, nec enim citantur quinam sint illi. Schola Scotistica te- net etiam pro mortali à pura creatura posse fieri satis; ex nostris Lugo, Ripalda Vasquez, & re- centiores, ut Esparza, putant etiam mortale non esse infinitum; & si id non est comune de mor- tali, quomodo erit de veniali. Ex Thomistis Na- zarius negat mortali infinitudinem, quomodo ergo illam tribuit veniali. S. Thomas agit inibi de mortali, quia loquitur de peccato, quod de- struxerat genus humanum, quod certè non erat veniale. Rursus iste terminus, *Injuria personalis*, indiget explicari. Si enim hoc significat taxari veniale dignitate divinà infinita, jam est hoc su- pranegatum.

INSTAT. Satisfactio puræ creaturæ pro ve- niali, est à persona vilissima, exhibita, personæ infinitè dignæ.

RESPONDETUR. Quòd fiat illa satisfactio personæ infinitè dignæ, sed non taxanti dignita- te suā offensam levem. Quòd autem dicitur, peccatum veniale non inducere infinitam mali-

tiam ex modo specifico offendendi Deum, sed solum ex modo generico: id ipsum negatur; quia ut sic peccatum, non taxatur infinitudine personæ divinæ.

Punctum Difficultatis 2.

An sit possibilis satisfactio puræ creaturæ pro alieno mortali, & an gratia possit esse principium merendi alteri gratiam?

EX dictis colligitur conclusio, & ratio, quòd pura creatura pro alieno mortali non possit satisfacere ad æqualitatem, quia non potest po- nere infinitam satisfactionem. Sed restat hoc decidendum, an id etiam ex eo titulo repugnet, quòd gratia non possit esse principium elicti- vum, & dignificativum satisfactionum, nisi in subiecto, & per ordinem ad subiectum in quo reperitur? Et quidam negativam inter alios te- net Vasquez. Pensanda erunt argumenta utri- usque partis.

ARGUMENTA

Partis affirmantis.

ARGUMENTUM 1. Quia tota ratio, cur gra- tia unius sit principium merendi gratiam alteri, est; quia ipse qui meretur, indiget sibi illà gra- tiā; non est autem ratio, cur non possit purus homo, creari cum plenitudine gratiæ, imò cum visione beata, ita, ut jam non posset sibi prome- teri per sua opera aliquod gratiæ augmentum: sicut Christus Dominus, defacto, non poterat augere suis meritis gratiam suam habitua- lem; quo casu, non est ratio, cur ille non possit alteri mereri.

RESPONDERI potest, negando causalem, quod ideo non possit unus mereri alteri, quia ipse indiget illo merito, sed quia conditio gratiæ est, ne mereatur nisi habenti.

ARGUMENTUM 2. est. Gratia quamvis de- facto sit principium merendi sibi ipsi, nihilomi- nus defacto est principium condignè satisfaci- endi etiam pro aliis, scil. pro pœna aliorum tem- porali; Ergo sicut gratia habitualis, potest di- gnificare opera justī, ad satisfaciendum pro pœ- na temporali alterius, sic etiam posset dignifica- re, ad satisfaciendum pro culpa alterius.

RESPONDETUR. Paritatem multum pro- bare, quia probaret etiam, quòd defacto unus mereatur alteri gratiam, sicut defacto satisfacit pro pœna. Disparitas etiam dari potest; quia ut possit gratia esse principium satisfaciendi pro pœna temporali alterius, exigit id conditio ipsa gratiæ; quam talem esse, ostendit nobis etiam praxis Ecclesiæ. Quòd autem possit esse gratia principium merendi alteri, id nobis, nec sensus Ecclesiæ ostendit, nec ratio; deinde videtur argumentum procedere à faciliiori ad difficil- ius viā affirmativā; facilius enim est mereri, ne quis fustibus v.g. percuriatur, quàm ut evadat filius adoptivus.

3. ARGUMENTUM est. Quia in humanis unus potest mereri gratiam alteri, ergo & in presenti idem dici poterit.

RESPONDETUR. Etiam in humanis non omnia possumus mereri alteri, sed est necesse, ut ipse sibi mereatur illud. Deinde, quia cum per experientiam constet, aliqua nos mereri alteri, immerito diceretur, quod id in humanis non habeatur; jam autem nec experientia, nec revelatio, nec ratio ostendit, posse nos mereri alteri gratiam iustificantem.

ARGUMENTA

Partis Negative.

1. RATIO est ex Vasquez. Gratia adoptio- nis ex natura sua defecto solum est principium merendi gratiam ipsi operanti. Ergo nec de possibili mereri possumus alteri gratiam; si enim id illi gratiæ competeret, vim illius natura- lem Deus non impedivisset; quia si naturali- bus, vim eorum operandi, quam habent ex na- tura sua, non aufert Deus; multò minùs aufe- ret vim eandem supernaturalibus.

RESPONDETUR. Non tenere consequen- tiam; quia multa de facto non sunt facta, etiam in naturalibus, quæ tamen fieri potuerunt. Quod autem de facto non mereatur gratia alteri gratiam, posset id referri in defectum prære- quisiti; quod scilicet, apta sit id præstare, si ipse merens non indigeret augmento; tunc autem causæ vim suam exerunt, si habeant omnia ad agendum requisita. Deinde dici posset, argu- mentum rectè procedere, de præsentī gratia, non de possibili.

INSTAT I. Rectè infertur, aliquod agens habere talem naturalem vim operandi, quia semper de facto ipsam, illud agens exercet, quotiescunq; operatur; & sic, quia ignis semper urit, bene infertur, esse ex natura sua usi- vus; Ergo etiam ex eo, quod gratia nunquam de facto est principium merendi alteri, nisi ipsi operanti, rectè infertur, quod gratia ex natura sua, non possit esse principium condignè meren- di alteri, nisi operanti.

RESPONDETUR. Ex eo, quod causa ita semper operetur, rectè infertur, habere illam talem vim operandi; sed si non ita operetur, præcipuè casu, quo effectus ille non sit absimi- lis, nec contrarius ipsis illius naturalibus effe- ctis, non rectè inferetur, id illam causam præ- stare non posse; quia posset ille defectus agen- di, non in defectum virium, sed in defectum, vel principii, vel prærequisitorum referri: quàm multa enim, applicatio nova, activorum passi- vis, invenit, quæ antea, activa illa non facie- bant? Hinc quod & gratia non mereatur alteri gratiam, rejici posset in defectum prærequisi- ti, quia scilicet augmento illo indiget ipse habens gratiam. Deinde saltem argumentum non con- cludit, de alia possibili gratia.

INSTABIS 2. Deus, in conservatione cuius-

libet principii, fertur non in destructionem: Er- go si principium merendi etiam aliis est gratia, non permetteret gratiam, hoc effectu carere.

RESPONDETUR. Quod Deus non permit- teret gratiam hoc effectu carere, si haberet om- nia prærequisita ad merendum alteri; scilicet si merens jam non indigeret augmento. Deinde saltem non procedit argumentum, de alia possi- bili gratia.

INSTABIS 3. Si gratia potest esse principium merendi alteri gratiam, ergo poterit esse, & principium satisfaciendi pro peccato mortali.

RESPONDETUR. De hoc infra redibit ser- mo, interim disparitas est; quia non apparet, unde sit necessaria infinitudo ad merendum al- teri gratiam, quæ ex dictis est necessaria, ad con- dignam satisfactionem, pro mortali.

2. RATIO. Quia impossibilis est gratia, quæ sit dignior, hac ipsa, quam nobis promeruit Christus, vel quæ sit dignior hac gratia, quam ipse Christus habuit; quod ipsum probatur; quia debemus Christum dignificare quantum possumus: Ergo etiā debemus asserere gratiam, quam meruit, & ejus gratiam, quam habuit, esse dignissimam. Sed gratia præfens non est principium merendi aliis, & gratia, quam Chri- stus habuit, non erat principium merendi aliis; quod ipsum probatur; quia erat principium merendi nobis, tanquam membrīs hujus capi- tis, nec possumus participare de meritis illius, nisi inserti ipsi Christo tanquam viti, ut voluit Tridentinum sess. 6. c. 3.

RESPONDETUR. Si est impossibilis, gratia, quæ sit dignior hac ipsa, quam nobis promeruit Christus, etiam præfens gratia, deberet esse principium merendi gratiam alteri; quia hoc ipso non esset dignissima, dignior enim foret, si esset principium merendi gratiam alteri. De- inde, dignior certè esset gratia, quæ afferret et- iam bonum perseverantiæ; quæ æquivaleret unà Lumini gloriæ; quæ incompararetur etiam venialem offensam; ex quibus omnibus erui- tur, falsum esse, quod non sit possibilis gratia perfectior præfenti. Dignificare autem debe- mus, vel maxime merita Christi, si ratio non ob- sit; obest autem in præfenti negativa ratio, *Non implicat*; sufficitq; ad dignificanda merita Chri- sti, quod quæcunq; etiam perfectior gratia, non excedat vires meritivas Christi, si eas, ad illud præmium, impendere velit Christus. Quod autem gratia in Christo, est principium meren- di nobis, tanquam unitis Christo, ut capiti; cur in nobis non erit principium merendi alteri, ut fratri, ut compari, ut eidem moraliter?

INSTABIS. Non est possibilis effectus for- malis gratiæ præstantior, quàm reddere filium Dei adoptivum.

RESPONDETUR. Hoc ipsum, quod est red- dere filium Dei adoptivum, potest diversis spe- cie principii, adeoque & gratis fieri. Deinde
est

esset præstantior effectus, si & sibi, & alteri, posset esse principium constituendi, in esse filii Dei adoptivi.

3. RATIO. Quia gratia adoptionis nihil aliud est, quam amicitia Dei ad nos, & nostra ad Deum: jam verò amicitia, non potest esse principium merendi condigne alteri amicitiam; quia de ratione illius est, solum redamationem principiare, illius, qui amat, & non alterius; quia si alter redametur, hoc ipso deficitur à ratione amicitia: quia non amantem, sed alium redamari amicitia autem non potest esse principium deficientis amicitia, seu alicujus defectus in amicitia. Deinde etiam in humanis, nemo alteri meretur amicitiam, sed id solum fit precibus, & modo impetratorio, quod etiam in præfenti, concedi potest.

RESPONDETUR. Posse concedi, quod si meretur alteri quispiam gratiam, esset illud ipsum, novus titulus redamandi illum; adeoque non esset amicitia, sine redamatione: deinde, hoc ipso, quia alius redamaretur intuitu meriti, ipse ille merens, saltem indirectè redamaretur; imò attendendo ad illud: Propter quod unumquodque, tale, & ipsum magis, eo ipso diceretur, magis tunc amari merens. Nec ita certum est, quod etiam in humanis alter non possit alteri mereri amicitiam; & si potest haberi tale pactum, si hoc feceris, & te amabo, & illum alterum, evadetque ille alter amicus ex pacto; cur etiam non poterit evadere, amicus ex merito?

INSTABIS. Quamvis aqua possit elevati ad producendam gratiam, non potest elevari ad merendum alteri gratiam: Ergo idem dicendum in præfenti.

RESPONDETUR. Disparitatem esse, quia casus antecedentis implicat: ad meritum enim requiritur, ut in principio illo completo activo, involvatur agens ex præcognitione & dominio agendi, quod non convenit aquæ; conveniret autem, si creatura rationalis, alteri mereretur gratiam.

Addenda adhuc sunt aliqua, quorum meminit Ripalda disp. 96.

4. RATIO. Ex autoritate Adriani Papæ & Concilii Francofordensis.

RESPONDETUR. Illas autoritates, hoc solum velle, quod Christus non sit filius adoptivus: & quod, si esset, redimere nos non potuisset condigna satisfactione.

INSTABIS. Vasquez. Dignitas gratia ad gloriam, est adoptionis dignitas, quæ non communicatur, nisi in genere causæ formalis, subjecto, cui gratia inhaeret.

RESPONDETUR. Quæri adhuc, cur gratia unius, non possit mereri alteri, ut in illo inhaereat gratia?

INSTABIS 2. Semen non fructificat nisi in terra, in qua semenci est, ita nec gratia, nisi in subiecto, in quo est.

RESPONDETUR. Semen multiplicat se phy-

sicè, nec habet vim, quâ possit se projicere ad alium locum; meritum autem multiplicat se moraliter, nec repugnat ut habeat vim, ut ad illius exigentiam, Deus, in alio subiecto, producat gratiam.

INSTABIS 3. Ex eo quod homo mereatur sibi gratiam, non potest inferri, quod mereatur alteri; quia quando meretur sibi, meretur digno, si meretur alteri, non meretur digno.

RESPONDETUR. Homo constitutus in peccato mortali, actu amoris meretur sibi gratiam, non digno, sed ut evadat dignus; cur etiam non poterit mereri alteri, ut evadat dignus.

5. RATIO. Opus filii Dei adoptivi, non potest non mereri gratiam & gloriam, determinatè sibi conferendam, juxta valorem operis. Tum quia valor hic constituitur ex gratia habituali, consequenter dignificat eum, ad quem ordine intrinseco refertur. Tum quia complacentia Dei in persona grata, quâ mediâ, confert gratia ad remunerationem operis, solum movet ad gloriam conferendam; ipsi personæ gratæ. Tum quia gratia non habet ex se ordinem, nisi ad propriam gloriam. Tum quia per opera bona, crescit justus in filiatione adoptiva, filiationem autem adoptiva, solum dat jus, ad hæreditatem paternam. Tum quia gratia, est participatio naturæ divinæ, quatenus subiectum, in quo est, reddit aptum ad operationem divinam: Ergo cum gratia, non faciat aliud subiectum extraneum, particeps divinæ operationis, non potest mereri alteri gratiam. Tum quia est aliquod genus præmii, quod ita determinatè conferendum est merenti, quin alteri præter merentem, conferri possit, scil. laus; Ergo etiam nec mereri potest beatitudinis gloriam, nisi ipsi merenti. Quod si opus filii Dei adoptivi non potest non mereri sibi determinatam gratiam & gloriam, hoc ipso non potest mereri conferendam aliis; nam valor operis meritorii est limitatus: Ergo si valor ut duo, non potest non determinatè mereri gratiam & gloriam ut duo, ipsi merenti, non poterit hoc ipso mereri alteri.

RESPONDETUR. Quod attinet ad istam ultimam conclusivam consequentiam, ostendenda esset implicantia, cur non posset esse divisio, ut sibi quis mereatur ut unum, & alteri ut unum, & tamen duos gradus gloriæ & gratiæ. Sed quia procedit vis consequentiæ ab antecedenti, negatur illud, verumque est, non nisi de præfenti ordine; concedo enim valorem hunc desumi pro præfenti ordine, à gratia habituali; sed nego implicare gratiam, quæ aliam gratiam alteri mereatur, quæ dignificet opera illius alius, ab illo alio ponenda. Nego item, quod implicet ut unius gratia, sit principium merendi, ut alter evadat persona grata. Nego implicare, ut gratia habeat ordinem ad gloriam alienam, scil. merendo alteri, gratiæ infusionem. Nego implicare, ne justus alteri possit mereri, etiam filia-

filiationem adoptivam. Nego implicare, ne possit mereri alteri quis, ut habeat participationem divinæ naturæ. De laude aliud est; quia laus nihil aliud est, nisi appretiatio, titulo, ly: Bene egit: & quia, alter ab agente, non habet prædicatum: Bene egit, ideo nec laudem; jam autem potest habere aliquis collationem doni, sine prædicato: Egit, ut dum merentur Patres filiis; potestque in hoc genere, etiam dici, esse unitas quædam moralis, illius aliis, cum merente.

FORMANTUR

Asserenda.

ASSERO 1. *Gratia, quæ nunc de facto habetur, probabile est, quod non sit principium merendi aliis gratiam de condigno.*

RATIO 1. asserti est; quia possibilis est gratia, quæ non sit principium merendi aliis, ut mox dicetur; Ergo probabilius est provisionem esse à Deo gratiam talem, quæ non esset principium merendi aliis; quia connaturalius est dari talem gratiam, quæ effectus suos præstare possit saltem aliquando: Ergo cum ex consensu Doctorum, non præstet hunc effectum gratia, cum eam nobis meritis sit non nisi Christus, intercessitque decretum, ne id contingat; tali decreto, conformior & aptior erit gratia, quæ id præstare non possit.

RATIO 2. quia sicut dantur accidentia, quæ non possunt operari in subiectum extraneum, & alia quæ possunt; & ita calor agere potest in subiectum extraneum, gravitas autem non potest se multiplicare, in alio subiecto: sic etiam poterit dari gratia, quæ sit principium merendi, non nisi soli habenti, & quæ sit principium merendi etiam extra habentem; Ergo cum nullum signum habeas, præsentem gratiam esse, principium merendi aliis, sine fundamento dices, præsentem gratiam, esse principium merendi aliis.

RATIO 3. Quia non sunt multiplicanda Entia sine necessitate: Ergo nec virtutes operandi; nullum autem signum, præsentem gratiam ostendit, esse principium merendi aliis, nullaque huius necessitas.

ASSERO 2. *Possibilem esse gratiam, quæ sit principium merendi condignè aliis gratiam.*

RATIO 1. quia id non implicat.

RATIO 2. quia gratia, quam Christus habuit, vel est eadem specie cum nostrate, vel diversa specie. Si est eadem specie, ergo non implicat gratia, quæ sit principium merendi aliis gratiam condignè: hoc enim jam evenit in Christo. Si autem est diversa specie, habetur intentum, quod scilicet sit possibilis gratia, quæ est principium merendi aliis. Neque valet si dicas, Christum esse principium merendi aliis, tanquam membrum, cur enim non poterit esse etiam gratia principium merendi alteri, qui sit unum unitate fraternitatis in Domino?

RESPONDEBIS. Gratiam quando reperitur

in circumstantia hypostaticæ unionis, esse principium merendi alteri, non extra hanc circumstantiam.

CONTRA. Tum quia non implicat contradictionem, ut etiam extra circumstantiam. Hypostaticæ unionis, sit gratia principium merendi alteri. Tum quia, si id est gratia simpliciter impossibile, non poterit etiam circumstantia unionis hypostaticæ, quæ entitatem illius gratiæ non mutat, possibile reddi. Tum quia præcisè circumstantia unionis hypostaticæ, non vim merendi gratiæ, sed non nisi dignitatem meritis confert, nec apparet, qui vim illam merendi tribuere possit gratiæ, si illam de se non habet.

RATIO 3. Vel potest Deus rationabiliter velle, saltem pro alio rerum ordine, ut pura creatura mereatur alteri de condigno gratiam, vel non potest? Si potest: Ergo etiam talem gratiam potest dare, aliàs posset id velle Deus, ad quod præstandum non posset exhibere medium. Si non potest: da huius implicantiam.

CONFIRMATUR. Poterat VERBUM incarnari, & ita satisfacere pro peccatis nostris, ut tantum esset suppletio illius dishonorationis divinæ, quam traxit peccatum, ita tamen, ut illa suppletio non cederet in bonum nostrum, & in liberationem; quo casu, non potuissimus rationabiliter dicere: Non potuit Christus offerre sua merita, ut cederent in bonum nostrum; aliàs rationabiliter diceremus, id non potuisse fieri, quod de facto fieri potuit, & pro præsentem rerum ordine factum est: Ergo etiam non possumus rationabiliter dicere, quod Deus pro alio rerum ordine, non potuerit acceptare merita creaturarum, ad merendam aliis creaturis gratiam, quantumvis de facto illa non acceptaret; pro utraque enim parte militabit, ly Non implicat.

ASSERO 3. *Possè à Deo constitui puram creaturam, quæ sit caput reliquarum in ordine ad merendum.*

RATIO. Quia id non implicat; & si potuit Adam constitui caput in ordine ad demerendum, cur non posset constitui caput in ordine ad merendum?

Punctum Difficultatis 3.

An saltem per modum meriti possit creatura abolere mortale condignè?

DICENDUM est. Quod etiam per modum meriti, non possit creatura abolere mortale condignè. Est contra Ripalda disp. 96. Ut intelligatur conclusio.

Supponendum est, condistingui satisfactionem pro mortali condignam, à condigno merito, ut remittatur mortale; nam satisfactio condigna importat, ne satisfaciens in ratione satisfaciens, sit inæqualis offenso; adeoque satisfactio condigna importat æqualitatem satisfactionis cum offensa; meritum autem de condigno hanc æqualitatem non importat, sed radicalem

exigen-

exigentiam acceptationis. Si tamen sit meritum de condigno, debet habere proportionem cum premio, quod dicitur condignè mereri.

Hic prædicto

PROBATUR 1. Conclusio. Quia oppositum sentire, non est conformare se doctrinæ Patrum, qui simpliciter enuntiant salvari nos non potuisse, nisi vel per solam misericordiam Dei, vel per liberationem à persona divina: Ergo hic tertius modus, qui sit liberationis, per modum meriti condigni, à pura creatura ponendi, est, non secundum mentem Patrum; probatur antecedens, præter auctoritates supra citatas, phrasi Cypriani de passione Christi; *Originali mortis*, inquit, *nullum, nisi in Christi morte, poterat esse remedium*; & inferius: *Et sine hoc holocausto, poterat Deus, tantum condonasse peccata*. Neque valet si dicas, loqui Patres de satisfactione, non autem de merito; quia jam non simpliciter accipies dicta Patrum, negabisque majorem à Patribus positam: Nullum est nisi in Christi morte vel condonatione remedium; das enim tertium, meritum creaturæ de condigno.

PROBATUR 2. Quia posito quocumque merito puræ creaturæ, posset adhuc esse Deus rationabiliter aversus; Ergo non erit illud meritum de condigno. Antecedens probatur; quia pro non remittendo, haberet semper Deus potentius motivum, nempe suam excellentiam læsam, infinitudinemque offensæ; Ergo posset esse semper rationabiliter aversus.

PROBATUR 3. Quia si posset id creatura, posset ex eo, quia non repugnat gratia, quæ sit principium merendi alteri gratiam. Sed inde non sequitur intentum; quia quamvis sit possibilis gratia, quæ sit principium merendi alteri gratiam, non potest tamen esse principium, in circumstantia offensæ infinitæ; quod probatur. Tum quia, quamvis ignis possit in alio subjecto & non tantum in se producere calorem, non sequitur, quod illum possit producere, in subjecto infinitè resistente; nam excessus ille resistivi victoriam haberet: Ergo & in præsentem idem dicendum. Tum quia & posset in tali circumstantia mereri gratiam ut supponitur; & non posset: quia ad meritum de condigno, licet non sit necessaria æqualitas, est tamen necessaria proportio, & radicalis exigentia acceptabilitatis, ita ut acceptatio, non sit simpliciter ex benigna inclinatione; nulla autem proportio finiti ad infinitum, nec apparet radicalis exigentia, ut finitum infinitam malitiam excludere possit. Tum quia & posset tunc intelligi producta gratia in illo offenso, ut supponitur, & non posset intelligi, quod ipsum ut probetur. Suppono, quod nisi ponatur satisfactio condigna, tunc positioni gratiæ, præintelligi debet condonatio divina; si enim noller condonare antedecenter, cur poneret illud exigens, etiam suo titulo, suam condonationem; deinde in humanis

etiam, non ideo aliquis condonat, quia exhibet gratiam, sed exhibet gratiam, quia condonat; tunc quæro; vel intelligeretur tunc condonatio, vel non intelligeretur? si non intelligeretur: Ergo nec sequi posset tunc productio gratiæ. Si intelligeretur: Ergo sublativum mortalis, erit condonatio libera Dei, & non aliquod meritum creaturæ; quamvis enim gratia dicat exigentiam radicalem, licet à Deo superabilem, ne stet cum peccato; quia tamen in actum non potest reduci ipsum illud exigitivum (si secludas satisfactionem) nisi præintellectâ condonatione, si non præintelligatur condonatio, nec erit productio gratiæ. Si autem intelligatur hæc condonatio, jam non meriti viribus, sed illi condonationi, tribuenda erit abolitio peccati. Adde, si tamen contra hanc resistantiam offensæ mortalis, poneretur illa gratia, merito alterius gratiæ; jam, producta gratia, exigeret illam condonationem à Deo.

OBJICIT 1. Ripalda auctoritatem Augustini tract. 8. in Joan. ubi, inter principium & medium, docet: justum posse conferre baptizatis, dignitate suorum meritum, effectum, quem Christus de facto confert Sacramento baptismi; jam autem, effectus qui Sacramento baptismi confertur de facto, non solum est gratia, sed & remissio peccatorum.

RESPONDETUR. S. Augustinum illo loco solum loqui de potestate instituendi Baptismi, vice Christi; qui baptismus vice Christi institutus, ab illa cæteroqui merita habente creatura, eundem effectum præstaret, quem præstat præsens baptismus.

OBJICIT 2. Idem. Ut meritum justis sit condignum remissioni peccati, sufficit habere bonitatem, & dignitatem, æqualem bonitati & dignitati gratiæ habitualis; sed hæc æqualitas haberi potest, ut dictum etiam in assertis; Ergo. Major probatur; quia bonitas & excellentia gratiæ, digna est, cui adjungatur remissio peccati, movetque ad hoc gratia, de condigno.

RESPONDETUR. Quod bonitas & excellentia gratiæ digna sit, cui adjungatur remissio peccati, ita tamen, ut ipsa ejus productio supponat, vel liberalem condonationem, vel satisfactionem pro peccato. Concedo propositionem. Etiam hoc non supposito: Nego propositionem. Deinde, minor etiam est falsa; nam negatur, haberi in gratia quacunque, vim producendi gratiam, in circumstantia resistivi infiniti, quod est offensæ mortalis.

INSTAT 1. Oppositio gratiæ habitualis cum peccato, non est purè physica, sed etiā moralis.

RESPONDETUR. Concedo talem oppositionem, sed nego ipsam gratiam dicentem hanc oppositionem posse poni, casu quo non ponatur satisfactio æqualis, nisi præintellectâ condonatione, adeoque non erit abolitio peccati, vi meriti.

INSTAT

INSTAT 2. hoc fermè sensu. Gratia habitualis est principium merendi de condigno gratiam, & gloriam; Ergo erit principium merendi de condigno, & alliciendi voluntatem divinam ad remissionem peccati.

RESPONDETUR. Si agatur de merito gratiæ & gloriæ ei, qui est in mortali, negatur antecedens. Si autem sit res de eo, qui non habet mortale, disparitas est; quia nullum est prædicatum in gratia & gloria, quod opponi possit, ne æquetur dignitate gratiæ: in casu autem consequentis, est opponibilis infinitudo peccati; & certè etiam perpetuitas gloriæ, non est opponibile prædicatum, nam perpetuitas illa, non habet infinitudinem actuale, nec superat jus, quod habet gratia ut perpetuet, nisi mortali offensâ auferatur.

INSTAT 3. Demus Deum negare remissionem peccati, gratiæ infusæ in instanti A, ponatur postea actus religionis, tunc duplici titulo deposceretur expulsio peccati.

RESPONDETUR. Hoc ipsum negari, quòd non præintellectâ condonatione, &c. poni possit gratia exigens remissionem mortalis.

OBJICIT 3. Idem. Licet dignitas meriti iusti, non sit tanta, quanta est malitia peccati, tamen est tanta, quanta est bonitas remissionis; quia bonitas remissionis non est tanta, quanta est malitia peccati; malitia enim peccati est tanta, ut hominem constituat in summa miseria, bonitas autem remissionis, non est tanta, ut constituat hominem in summa felicitate. Quod si bonitas remissionis non est tanta, quanta est malitia peccati, poterit illam æquare meritum iusti.

RESPONDETUR. Quamvis non sit tanta bonitas remissionis peccati, quanta malitia peccati, possitq; in aliis rationibus, bonitas actus gratiosi æquare bonitatem remissionis, non tamen in ordine ad expulsionem peccati. Ratio: quia ut compleatur infinitudo offensæ divinæ, intervenire debet negatio condonationis divinæ, ita ut totum illud esse offensæ, includat etiam negationem condonationis: quæ negatio, quia tanquam contradictorio, condonatione seu remissione (quamvis illam cogites finitam) tollitur, ideo, & ipsa infinitudo offensæ tollitur; nullum autem tale contradictorium, ponit meritum creaturæ, quo posito, esse offensæ infinitæ, deberet desinere.

OBJICITUR 4. Beneficium remissionis peccati, non est majus, quam restituere hominem in perfectam indemnitate; quæ indemnitas, non est tantæ bonitatis, quanta est malitia peccati.

RESPONDETUR. Concesso, quòd indemnitas à peccato, non sit tantæ bonitatis, quanta est malitia peccati, non sequitur, illam indemnitate posse peccatori à gratia tribui; cum gratia quæ tunc produci deberet, præintelligi postularet ante se condonationem divinam;

deinde remissio illa, cum ponat contradictoriū ejus, quod spectat ad offensam, quantumvis sit finita, poterit abolere offensam; tale autem contradictorium, non apparet, qui ponere possit meritum. Et hoc etiam modo solvendæ erunt paritates alia, quas inibi urget Ripalda.

OBJICITUR 5. Possibilis est gratia cui sit annexa visio beata, vel quæ reddat hominem impeccabilem; possitq; aliquis justus, mereri alteri hanc gratiam: Ergo poterit mereri & remissionem peccati; nam majus est beneficium impeccabilitas, quam pura remissio.

RESPONDETUR. Gratiam qualis est in casu antecedentis, posse cadere sub meritum, quia nullum prædicatum habet infinitudinis, nec potest ostendi resistivum productioni illius, infinitum; in casu autem consequentis, ostenditur hoc resistivum, nempe offensa infinita.

OBJICITUR 6. Offensa stat, cum est negatio satisfactionis, cui contradictorium ponit satisfactio; stat item, si sit negatio condonationis, cui contradictorium ponit remissio, seu condonatio etiam finita: Ergo etiam, stabit nonnisi eousque offensa, quousque erit negatio meriti de condigno, cui contradictorium ponat meritum de condigno.

RESPONDETUR. Ad hoc ut intelligatur Deus deponere offensam, vel moveri debet motivo sibi intrinseco, h. e. misericordiâ suâ præcise, vel moveri debet ab extrinseco; hoc autem extrinsecum, ut sit condignum, debet dicere vel æqualitatem: & hæc requiritur in satisfactione condigna; vel saltem proportionem, quam proportionem dicunt quidem merita Theandrica, etiam prout constituta à satisfactione; sed non apparet; qui dicat illam meritum creaturæ? ita ut illud meritum sit tantum, ut eo posito, jam non possit Deus rationabiliter retinere jus, ad offendi. Et certè in istis, quæ habent pro ratione. *Quia placet. Quia volo misericorditer*, non est jam inquirere, cur rationabiliter non possit jam Deus retinere jus ad offendi? est enim bonum naturæ intellectualis, misereri, posse remittere offensam, &c. adeoq; hoc bono spoliari non debet Deus; sed quando pro ratione non datur: *Quia volo misericorditer, Quia placet*; sed redditur pro ratione, *quia accipi*, ita ut jam rationabiliter non possim tueri jus, in ante possessum, nisi recurrendo ad absolutum dominium; certè jam in illo quod accipitur, aut æqualitas, aut proportio dicens radicalem exigentiam ad acceptari, ostendi debet; & quia, finiti ad infinitum, nulla est proportio, nec meriti creati, proportio erit ad vires malitiæ mortalis superandas, tanquam resistivas productioni gratiæ, assertivasq; Dei, ut, nisi misericorditer condonet, retineat jus ad offendi.

OBJICITUR 7. Saltem ergo poterit hoc mereri creatura, ut ponatur gratia, sed retento jure ad offendi.

RESPON-

RESPONDETUR. Si quis ad maiora etiam miracula vim meritoria condigne tribuat creatoris, poterit etiam & ad hoc miraculum tribuere: sed id non invaluit in sensum Doctorum.

DIFFICULTAS III.

An Satisfactio Theandrica sit pro mortali condigna, hoc est, infinita?

MAIOR hæc ex tractatis hactenus colligitur: Satisfactio infinita pro mortali, est satisfactio condigna. Subsumetur in præsentis & probabitur Minor: Sed satisfactio Theandrica est satisfactio infinita. De qua minori ut constet.

PRÆMITTO 1. *Rigore loquendo, aliud est meritum, & aliud satisfactio.* Satisfactio, importat recompensationem læsæ excellentiæ, meritum dicit laudabilitatem actionis per ordinem ad præmium; in præsentis tamen, hæc non distinguuntur, quia quidquid de uno dixeris, de alio dicendum venit.

PRÆMITTO 2. *Diversas esse hæc in re sententias.* Prima negat merita Christi esse infiniti valoris; quod consequenter docere debent ii, qui meritis Christi efficaciam, ex præcisa acceptatione divina tribuunt, fundanturq; in autoritate Scoti. 2da Sententia est Lugonis, qui disp. 6. Sect. 1. dicit: Merita Christi habere valorem infinitum, quia merentur quodcumq; præmium; ut equus dicitur valere tantum, quantum in solutione pro illo exigere potest. Sed non dicit esse meritum infinitum; quia potest dari actio, quæ magis moveat, & per consequens majus meritum, quatenus magis merebitur, licet non plus. 3ta Sententia est quæ adstruit infinitatem simpliciter in meritis Christi, & valore eorundem; estq; sententia Suarii hæc disp. 4. Sect. 4. Amici disp. 6. Sect. 2. & aliorum.

PRÆMITTO 3. *Videri paulo molestius, ut concedatur cum Scoto, ex sola acceptatione infinitari merita Christi;* de quo in materia de merito; forte tamen hæc fuit mens Scoti; dicebat ille, has individuas etiam actiones, de se, rationem meriti, & infinitudinis non habere, eò, quod ex libero decreto Dei, cum hoc principio has actiones eliciente, decreta sit unio personæ divinæ, sine qua persona, poterant illæ actiones, saltem aliquæ, malæ esse, quia malâ intentione factæ, vel non esse infinitæ; totum ergo id pendebat ex acceptatione divina, non quidem liberè illas infinitante, suppositâ unionem hypostaticam; sed quod libertate divinâ, acceptata sit illa natura ad unionem hypostaticam.

DICENDUM est 1. *Si nomine meriti infiniti simpliciter, velis accipere meritum, quod secundum omnes rationes, quas includit, sit infinitum; in isto sensu merita Christi non sunt infinita simpliciter.*

PROBATUR 1. Quia in meritis Christi est ratio actus creati, hæc ratio non est infinita, quia

eadem in individuo poterat elici, casu, quo non fuisset terminata illa natura hypostasi divinâ, & tamen illa actio, tunc non fuisset infinita: Ergo non secundum omnia, quæ includit actio meritoria, est illic infinitudo.

PROBATUR 2. Quia duratio temporanea non est infinita, & tamen etiam hæc habetur in meritis Christi: Ergo illa non secundum omnes rationes quas habent, sunt infinita.

PROBATUR 3. Tota infinitudo actionum Christi, est nonnisi à VERBO; consideremus ipsum illud dignificatum, quod ipsum dignificatum, ita præcisum, vel est finitum, vel infinitum? Si finitum, habetur intentum: Si infinitum: ostende, unde, & per quid infinitetur?

DICENDUM 2. *Si nomine meriti infiniti simpliciter, accipias meritum, secundum quod est meritum hujus personæ, in isto sensu merita Christi sunt infinita simpliciter.* Idem sic proponitur *Merita Christi, formaliter, & complete accepta, secundum quod dicuntur esse hujus suppositi, sunt infinita simpliciter.*

PROBATUR 1. autoritate Clementis IV. in Extravaganti *Vnigenitus*. Thesaurus meritorum, qui diminui nunquam potest, debet esse thesaurus infinitus, ex vi principii illius, quod infinitum sit id, cujus secundum quantitatem accipientibus, semper accipere est, & nunquam idem; sed talem thesaurum esse meritorum Christi docet ibidem Papa, expresseque dicit, illum diminui non posse, propter infinita Christi merita: Ergo.

PROBATUR 2. Meritum æquale, imò superabundans, offensæ infinitæ simpliciter, debet esse infinitum simpliciter: nam finitum non potest esse æquale infinito; jam autem meritum Christi, est æquale offensæ infinitæ, est enim copiosa apud eum redemptio.

PROBATUR 3. Si merita Christi, accepta secundum ultimum sui complementum, non essent infinita simpliciter, ultimum illorum complementum, & esset infinitum simpliciter, est enim ipsa Persona VERBI infinita simpliciter; & non esset: quia ipsa merita secundum illud complementum accepta, non essent infinita, ut tu dicis. Et sicut, si paries albus, secundum ultimum sui complementum in ratione albi, non esset disgregativus visus, nec ipsa albedo, esset disgregativa visus: ita si merita secundum ultimum sui complementum, non sunt infinita simpliciter, nec ipsum complementum erit infinitum simpliciter. Tota præsentis tituli difficultas est, in explicandis his duobus. Imprimis, quæ ista infinitudo meritorum Christi, non sit merè moralis, & ex imputatione? deinde, quomodo hæc dignitas deriveretur in ipsamet merita? Hoc ut habeatur,

Sit

* g

Pun-